

(<https://radio808.com>)

🕒 29. studenoga 2025.

📄 Nova glazba (<https://radio808.com/category/nova-glazba/>)

[Feljton] Glas iz etera – putovanje kroz stoljeće radija
na prostorima Hrvatske – 7. nastavak

Mitsko biće

Piše: Gordan Antić

Od svih hrvatskih radio stanica, **Radio 101** zauzima posebno, gotovo mitsko mjesto. Riječ je o radiju koji je nastao, rastao i preživio na energiji buntovnosti, inovativnosti, urbanog identiteta i nepokolebljive potrebe da bude glas onih koji inače **ostaju nečujni**. Priča o Radiju 101 nije samo priča o mediju. To je priča o gradu, o generacijama, o slobodi govora, o kulturnom i političkom otporu, o medijskom eksperimentu koji je prerastao vlastite okvire i postao simbol, **čuvar javnog prostora i slobode**. I da, snaga Radija 101 nikada nije bila samo u programu, već u njegovoj samoizgrađenoj filozofiji i kulturi. On je bio medij koji je razumio grad, njegove margine, njegove potrebe, njegove nervoze i njegove humore.

“Mali, kaj slušaš?”

... pitala me Majoneza, imenom Zvezdana, starija sestra moje vršnjakinje Kornelije. “Svašta, uglavnom **Veliku Goricu**”, odgovaram misleći na radio. -“Ma, to ti je bez veze. Okreni na **Omladinski!**”

Niti slutio nisam da će mi **taj trenutak** i prebiranje gumbom po skali odrediti život, pa i profesionalni. Godina je bila 1984. ili '85. a ja u svojim formativnim godinama potpuno neočekivano, na poklon dobivam **veliki prozor u svijet** i postajem zaludeni slušatelj Omladinskog radija. Bez brige, nije me nimalo omelo što odrastam u Sesvetama i što prijem funkcionira samo u jednom položaju **antene**.

Osamdesete su bile godine

Osamdesetih popuštaju **režimske uzde** i polako se ulazi u najliberalniju fazu onog sistema. **Tita** više nema, novi val je na svom vrhuncu, **Polet i Studentski** list već su etablirani listovi nezavisne kulture, u Ljubljani postoji **Radio Študent**, Zagreb vrije, miriši na Univerzijadu, u zagrebačkom eteru pojavljuju se **pirati** s programima poput Radija Zapruđe i Radija Šlic. Važeći zakon omogućuje da radio stanicu osnuje lokalna samouprava ili društvena organizacija. Pirate valja imati na oku i **pod kontrolom**, bolje nego da se odmetnu u neželjenom smjeru ili nedajbože budu pozitivnim primjerom. Za razliku od zatiranja radijskih piratskih inicijativa sedamdesetih, u ovim liberalnijim osamdesetima, srećom, igra se malo drugačija tekma. **Studentski centar** može biti (su)osnivač, **Općina Trešnjevka** ima frekvenciju, prostora ima u **SKUC-u**, iznad dvorane **Pauk**, struje ima, oprema će se skupiti, nešto posuditi, **SSOH** nema ništa protiv – štoviše, a **mlačarija je nabrijana**. Tu negdje i nastaje izraz “brijačina, brija”. Uglavnom, **Dobrivoje Keber i Veljko Jančić** imaju ideju i/ili dobivaju zadatak pa **1982.** zajedno sa Studentskim centrom osnivaju potpuno novi radio, radnog naziva **Radio Sava**. U

očekivanju dozvole, radio 1983. počinje s povremenim i eksperimentalnim programom a 1984. sa svakodnevnim, pod nazivom **Omladinski radio**.

Inovacija je ključna

Za buduću su kadar od samog početka uspostavljeni **ozbiljni urednički kriteriji**, letvica je u startu postavljena prilično visoko, filter je gust, kroz njega prolazi samo **najtalentiranija i najupornija** mladaerija, a ona koju interesira radijski izraz potpuno je neopterećena radijskim iskustvom (jer ga naprosto nema). Bijahu to vrlo **važni preduvjeti** za novi, drugačiji program, nova paradigma koja gotovo odmah rezultira **inovativnim i kvalitetnim** emisijama, odličnoj tehničkoj realizaciji, inovativnim jinglovima te pomno biranoj, recentnoj pop glazbi u širem smislu. **Veliku popularnost** i status medija isključivo usmjerenog **urbanoj zagrebačkoj** studentariji stekao je nekonvencionalnim programom i pristupom, korištenjem zagrebačkog slenga, urbanog humora, necenzuriranim kontakt-programom sa slušateljima te otvorenošću prema svim **kulturnim i kontroverzним** društvenim i političkim temama, uglavnom opozicijskog predznaka. Iz tjedna u tjedan, program je sve bolji i bolji a garniran s **jedinstvenim jinglovima** i inovativnim radijskim propagandnim spotovima, čini da zabava svake sekunde pršti iz etera Omladinskog radija a time potpuno osvježenog zagrebačkog i hrvatskog etera.

1987., godina je Univerzijade, **najmasovnije održane** sportske manifestacije u povijesti Zagreba, ikad. Omladinski radio privremeno se seli kat iznad novootvorenog **Omladinskog kulturnog centra** s obnovljenim Zagrebačkim kazalištem mladih. Radiju dolazi puno nove opreme, dolazi i donirana oprema Zagrebu prijateljskog **grada Mainza** a kolokvijalno postaje Radio 101. Ovo je tek **"privremena" adresa** a u kuloarima se spominje, navodno, skora izgradnja **medijskog i informativnog centra** mladih u Novom Zagrebu za što je Grad Zagreb, navodno, već bio osigurao zemlju i, navodno, ju donirao radiju. U Gajevoj se tada događa **prava eksplozija** u medijskom kvalitativnom i kvantitativnom smislu. Samo je nebo granica i – doseg odašiljača.

Pa to si ti

U proljeće 1988. kao srednjoškolac, javljam se na objavljenu audiciju za tehničara/realizatora i tog trenutka prvi put spajam sva poznata mi **imena i glasove iz etera** s licima kolegica i kolega. "Pa, to si ti, ti!" Ubrzo shvaćam da sam uskočio u **nezaustavljivi tutnjeći**, hučeći, jureći vlak prepun predanih, nesebičnih, kreativnih i duhovitih mladih ljudi od kojih mogu zaista puno **naučiti** i pritom se odlično zabaviti. I da, **tu mi je**

mjesto, nigdje drugdje! Na **medijskom eksperimentalnom poligonu** gdje je sve dozvoljeno i poželjno, sve od crnog humora i provokacije naovamo, dok je god u granicama dobrog ukusa, **zdravorazumske spike** i etike.

Već istog ljeta kolege s radija pomažu u izgradnji programa novoosnovanog, također urbanog, **Radio Brača**. I dandanas se kod njih mogu čuti **vremešni jinglovi** iz te epizode.

Transformacija u Radio 101 (i službeno) krajem osamdesetih i početkom devedesetih samo je učvrstila taj identitet. Ne naglašavam, već kurioziteta radi, svoju je **medijsku premijeru** (gotovo) kao anonimac, **Franjo** imao baš u eteru Radija 101. Živo se sjećam njegovog balonera i **dozlaboga lošeg vica** kojeg je tom zgodom ispričao, čekajući na intervju. Sličnih je epizoda bilo bezbroj. U razdoblju **raspada Jugoslavije** i stvaranja nove države, kada se neki **novi medijski sustav** tek oblikovao, **Stojedinica** je zauzela mjesto među elektroničkim medijima koje nitko drugi nije mogao ili želio zauzeti, ostala je glas pluralizma, kritičkog novinarstva i razmišljanja, obrane slabijih, često u neskladu s dominantnim političkim narativima. Dok su drugi mediji u ratnim godinama često klizili prema **uniformnosti**, Radio 101 inzistirao je na **različitosti**, što je bila njegova snaga a ujedno i razlog zbog kojeg je redovito dolazio u sukob s vlastima.

Di si bio devesprve?

Nakon **prvih višestranačkih izbora** i utemeljenja **Hine** 1990. godine jugoslavenske informativne službe prisutne su i jake na području Republike Hrvatske. Telefonske linije su **često prisluškovane** a informacije presretane. Da bi **Ured predsjednika** (Franje), **Hrvatski sabor** i ostale važne službe, u tim kritičnim i turbulentnim vremenima, nesmetano dobivali **Hinine vijesti** trebalo je smisliti neki alternativni način komunikacije koji ne bi ovisio o nepouzdanim telefonskim ili telegrafskim linijama. Dvojica inženjera i kolega **Predrag Pale** i **Igor Žukina** zasukali su rukave, napregnuli mozgove i dovinuli se da bi za te potrebe mogli koristiti **modificirani RDS** (radio data system) Radija 101. Tako su se neko vrijeme putem odašiljača i etera Stojedinice, uz redoviti program, potrebitima **digitalno prenosile Hinine vijesti**.

1991. godina donosi rat u Hrvatsku. U jesen te godine rađa se ideja o **ratnom radiju u Sunji**. **Zengama** (ZNG), hrvatskim vojnim snagama **“na prvoj crti”** tada treba koloplet vijesti, informacija, pop glazbe i urbanih sadržaja, ukratko radijski **program koji diže moral**. **Radio Sunja 101** bio je, bez pretjerivanja, smješten na prvoj crti, u Sunji, u zgradi tik do pruge. Emitirao je nekoliko mjeseci, sve dok direktni **pogodak tenkovskom granatom** nije uništio studio i opremu. U to vrijeme u

zagrebačkom eteru Stojedinice **Siniša Glavašević**, simbol ratnog novinarstva, **uživo izvještava iz Vukovara**, vrlo često, kad god su prilike dozvoljavale.

'93. ako se ne varam, u Jelsi nastaje nova epizoda **Radio Jelsa 101**. Instalirali smo studio i odašiljače a također smo pomogli u edukaciji voditelja i urednika. **Jelsa do Splita** po čujnosti a epizoda je potrajala koju godinu.

Prosvjed za Radio 101 1996. godine

Di si bio devesšeste?

Zakonom o telekomunikacijama iz 1994. omogućeno je, između ostalog, osnivanje **neprofitnog radija**. Tu priliku prvi koristi **Fakultet političkih znanosti** u Zagrebu postavši '96. koncesionarom lokalnog zagrebačkog radija namijenjenog **praktičnoj nastavi studenata**, također poznatim kao **Radio student**. Hvale vrijedan naum i inicijativa koja od samog početka pridonosi medijskom i **radijskom pluralizmu**. Žao mi je samo što sve ove godine nije pokazao ambiciju izrasti u velikana poput **Radio študenta iz Ljubljane**.

Najdramatičniji trenutak u povijesti radija u Hrvatskoj dogodio se također '96., kada je tadašnja vlast **pokušala oduzeti koncesiju** Radiju 101. U biti, **Franjo nas nikad nije volio** a k tome, vrlo brzo smo mu postali trn u peti. I njemu i njegovom vladajućem **HDZ-u. Vijeće za telekomunikacije** odbija ponudu Radija 101 (o produženju koncesije) tj. prihvaća ponudu novog i nepoznatog ponuđača **Radija Globus**. **"Direktno u vaše uši"** stigla je vijest kroz suze i plač **Zinke Bardić**. Od tonskih snimaka vijećnika **Bedeničića** i **Sapunara** pri obrazlaganju takve notorne i neobranjive odluke, nas četvero odmah realizira vjerojatno **"najemitiraniji jingle svih vremena"**, a koji je išao otprilike ovako: "...

program je ovdje podijeljen prema jutru [žabe krekeću], (...) popodnevu [zrikavci zriču] i večeri [vukovi zavijaju]... ali to je **zastarjela koncepcija...**. Čuli ste ga, sigurno. Ta je odluka izazvala potpuno **neočekivanu reakciju**. Ne jedna, k'o da je **sto bombi grunulo! Podrška je** telegramima, pismima, razglednicama, osobno, hranom, kolačima, pićima, telefonskim pozivima, trubljenjem... **stizala danima** u Gajevu 10. Kulminiralo je onim što će ući u povijest kao jedan od **najvećih mirnih prosvjeda** u Hrvatskoj nakon 1990. Procjenjuje se da se na **Trgu bana Jelačića** okupilo između 100.000 i 150.000 ljudi. Taj trenutak jasno je pokazao da Radio 101 nije samo jedna od radio stanica, **već simbol građanske svijesti**, slobode govora i otpora **autoritarnim tendencijama**. Bio je to trenutak u kojem je **nepokoreni grad** doslovno stao u obranu svojeg radija i vlastitih vrijednosti. Brojne **Zagrepanke i Zagrepčani** pokazali su da medij može postati mjesto i/ili **čuvar identiteta**, i da publika nije samo publika, nego živo tkivo, zajednica. Postao je to i dokaz da se sloboda ne podrazumijeva sama od sebe, nego se mora stalno graditi, štiti i iznova osvajati.

U godinama nakon "spašavanja", Radio 101 ostao je prepoznatljiv po svojoj kombinaciji kritičkog novinarstva, vrhunskog glazbenog programa, satire i duha koji je bio istovremeno zagrebački i univerzalan. Brojne **kultne emisije** i voditelji oblikovali su identitet radija: od novinarskih formata koji su razbijali političke narative, do glazbenih emisija koje su generacijama otvarale uši za **svjetsku i domaću alternativu**. Stojedinica je bila i kulturni generator: koncerti, promocije, akcije, urbane manifestacije, mnoge stvari imale su prepoznatljiv "101" pečat.

Na Sleme, antena mi sama beži

Kad su zamijenjene frekvencije s **Trećim programom** Hrvatskog radija i kad se naš odašiljač 2000. konačno popeo na Sljeme, na vrh tornja, na 101 MHz, dosanjan je **petnaestogodišnji san** o 101 na 101. I to na Sljemenu! Uz tadašnji zamah i snagu, i uz **legimitet od 120.000 građana**, radio je mogao i morao postati **Radiotelevizija 101**. I ispaliti u svemir, do prvog telekomunikacijskog satelita. Mogao je, ali nije.

Foto: Youtube screenshot

Dvjetisućite nisu bile godine

Kako je okrenuo **milenij** i dvjetisućite krenule odmicati, u tom **živom tkivu** Stojedinice nešto se poremetilo. Počelo je odumirati. Rak s metastazama u obliku međuljudskih odnosa, krivih ljudi na krivim pozicijama, zakulisnih igara, podmetanja, međusobnog nepovjerenja, grabeži, optuživanja, prebacivanja odgovornosti i kriminalno loše uprave, izjedale su ga iznutra. **Čulo se to u eteru** kao sve lošiji i lošiji, a ubrzo i potpuno bezidejni program. I bilo je to tužno slušati, ako je itko uopće mogao. **Fascinantno** je da takva gromada nije tresnula uz **gromoglasan prasak**, već se u sporom fade-out-u kroz neke godine istopila, usukala i sagnjila.

Žalim samo za nekoliko stvari. Žalim što nisam bio **aktivniji** u usporavanju tog procesa, žalim što uz stečaj poduzeća Radio 101 nije raskinut koncesijski ugovor **a sveto ime i pečat** brisani, zauvijek. A najviše žalim što 101 nikad **nije usustavio** vlastitu arhivu, već je ona počivala na **emocionalnoj i subjektivnoj procjeni** i fizičkim kapacitetima svakog ponaosob, što (sa)čuvati a što ne. Kakav bi to **medijski fundus** bio! Ali nema brige, **eter pamti**.

Nastavlja se...

Reference:

<https://enciklopedija.hr/clanak/radio-101>
(<https://enciklopedija.hr/clanak/radio-101>)

<https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/knezija/radio-101/>
(<https://mapiranjetresnjevke.com/kvartovi/knezija/radio-101/>)

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

< Prethodna objava (<https://radio808.com/video-lazna-uzbuna-ep21-s-vesnom-radojevic/>)

Sljedeća objava >

IMPRESSUM

Nakladnik: Udruga "Multimedijalist"

Ulica Franje Petračića 6 (HUB385)

10000 Zagreb

Urednik elektroničke publikacije: Leo Hekman

Uredništvo: Dominik Janković, Jasmin Redžepagić i Gordan Antić

mail: info@radio808.com

mob: +385 99 540 9486

PRATITE NAS

(<https://www.facebook.com/radio808/>)

(<https://twitter.com/radio808/>) ^{PRETR}

(https://www.youtube.com/channel/UCcaapzbbpKfCCQLXp-abulg?sub_confirmation=1)

(<https://www.instagram.com/radio808/>)